

ПРОБЛЕМИ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ

Анотація. Розглянуто проблеми медичного обслуговування громадян України, методи їх рішення та проаналізовано нормативно-правову базу щодо захисту громадян з виявленням її недоліків.

Аннотация. Рассмотрены проблемы медицинского обслуживания граждан Украины, методы их решения и проанализирована нормативно-правовая база относительно защиты граждан с выявлением ее недостатков.

Annotation. In the article the problems of medical service of citizens of Ukraine, methods of their decision are considered, and normative legal base in relation to defending citizens with the exposure of its shortcoming was analysed.

Ключові слова: медичне обслуговування, захист громадян, недоліки.

У наш час одним із найважливіших питань є, напевно, проблема медичного обслуговування в Україні. Адже відомо, що основним критерієм суспільного розвитку країни, відображенням її соціально-економічного розвитку виступає саме показник здоров'я населення, його середня тривалість життя. За статистичними даними, на 1000 осіб країни припадає більш ніж 1500 захворювань. Найбільш розповсюдженими державна служба статистики виділяє захворювання системи кровообігу, нервової системи, органів дихання, шлунково-кишкового тракту та ракових новоутворень [1]. Тому ця проблема надзвичайно актуальна і вимагає негайного втручання з боку держави.

Питання охорони здоров'я та медичного обслуговування регулюються різноманітними юридичними актами, серед них Конституція України, Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я", Закон України "Про захист населення від інфекційних захворювань" та інші, велика кількість яких датована ще за радянських часів. Але, на жаль, незважаючи на це, права громадян на медичну допомогу в Україні порушуються. Тому, на погляд автора, необхідно дослідити систему прав пацієнтів у законодавстві України.

Згідно зі статтею 3 Конституції України, людина, її життя і здоров'я, честь і гідність є найвищою соціальною цінністю, а стаття 49 проголошує, що кожен громадянин має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Також в Конституції зазначено, що держава створює умови для ефективного та доступного для всіх громадян медичного обслуговування [2]. У 1992 році прийнято Закон України "Основи законодавства України про охорону здоров'я". Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні засади охорони здоров'я в Україні, регулює суспільні відносини у цій галузі з метою забезпечення гармонійного розвитку фізичних і духовних сил, високої працездатності і довголітнього активного життя громадян, усунення факторів, що шкідливо впливають на їх здоров'я, попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, поліпшення спадковості [3].

На даному етапі ми спостерігаємо значне погіршення стану здоров'я населення, високі показники смертності осіб працездатного віку, скорочення середньої тривалості життя, нерівність у доступності медичної допомоги, зумовлені, зокрема, недоліками в організації охорони здоров'я, що негативно впливає на розвиток держави і значно знижує її рейтинг поряд із країнами Європейського Союзу, до ряду яких ми намагаємось вступити. Це зумовлено рядом причин, які найчастіше пов'язують з недостатністю фінансування цієї сфери людського життя.

Згідно з даними Державної служби статистики, виділяють на розвиток медицини близько 6,4 % від ВВП, але, як показує практика, даних коштів катастрофічно не вистачає. Основними причинами недостатності коштів є невеликий розмір ВВП на душу населення та непрозорість системи фінансування медичної галузі. Також важливо зазначити, що технічне оснащення машин швидкої допомоги і кількість самих машин, особливо в регіонах України, знаходиться на критичному рівні. Через погане забезпечення (як технічне, так і медпрепаратами) лікарі часто не можуть надати кваліфіковану допомогу хворим. Чим далі розташований регіон, тим це оснащення гірше. Транспортний парк зношений на 70 %, тому лікарям доводиться діставатися до хворих на "своїх двох".

Якщо говорити про швидку допомогу на рівні санітарної авіації, то Україна посідає одне з останніх місць у Європі за рівнем розвитку санітарної авіації, але парадокс – має провідну роль щодо розвитку авіації в цілому. А що можна робити сільському населенню з низькою доступністю до першої медичної допомоги, зумовленою віддаленістю закладів від місця проживання пацієнтів?

На сьогоднішній день в Україні гостро стоїть проблема надання медичної допомоги високої якості кваліфікованими спеціалістами. Раніше молодь прагнула присвятити своє життя одній із найпрестижніших професій лікаря. Відтепер молоді спеціалісти не мають бажання працювати в державних лікарнях через низький рівень заробітної плати. Добові чергування, колосальна відповідальність, нервово-моральне навантаження, притаманні кожній медичній спеціальності, – усе це потребує підвищення зарплатні, бо її рівень далеко не відповідає рівню затрачених зусиль лікаря. Звідси маємо висновок, що відсутня мотивація для праці лікарем в Україні в держустановах.

Відкритим залишається питання щодо способу формування контингенту обслуговування сімейним лікарем. Територіально-дільничний принцип формування має бути замінено вільним вибором лікаря пацієнтом. Сьогодні 74 % жителів України віддають перевагу можливості звернення за медичною допомогою до одного лікаря, котрий обслуговує всю сім'ю, – сімейного [1]. Право на вибір лікаря та лікувального закладу закріплено в ст. 6 та 38 Закону

можна скористатися тільки під час звернення до приватних медичних установ. Цю проблему необхідно вирішити за допомогою внесення необхідних змін у законодавство України.

Окремо стоїть питання щодо отримання пацієнтом інформації щодо стану свого здоров'я. В Україні пацієнт має право на відкриту та конфіденційну інформацію про стан здоров'я одразу в декількох нормативних актах: ст. 9 та 30 ЗУ "Про інформацію", ст. 39 та 40 ЗУ "Основи законодавства про охорону здоров'я" та ін. Але це право постійно порушується: пацієнтам відмовляють у наданні копій виписок з медичної карти із зазначенням діагнозу. Це, в першу чергу, спричиняє перепони для можливості отримання ефективного лікування в іншому медичному закладі. Швидко поставити діагноз можна при умові, що лікар має відомості про початок та розвиток хвороби. Тому всі вимоги громадян щодо інформації про стан їх здоров'я мають бути задоволені в повному обсязі та без затримки [1].

Законодавчо закріплено право пацієнта на вибір методів лікування в ст. 42 та 44 Закону України "Основи законодавства України про охорону здоров'я" [3]. Ми самі спостерігаємо ситуацію, коли, потрапивши до лікарні, хворий не має вибору, оскільки в державних лікувальних закладах застосовуються традиційні методи лікування.

Вищезазначені проблеми медичного обслуговування – це лише мала частина тих проблем, з якими громадяни України стикаються щоденно і рішення яких ні в якому разі не повинно бути відкинута "до кращих часів". Ця сфера послуг повинна бути розглянута на рівні країни з участю не лише правління, а й науковців, медиків, юристів та суспільства в цілому.

Наук. керівн. Перепелиця І. К.

Література: 1. Головачова К. Г. Проблеми реалізації прав пацієнтів на медичну допомогу в Україні [Електронний ресурс] / Головачова К. Г. – Режим доступу : br.com.ua/referats/Pravo/28063.htm. 2. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К. : Преса України, 1996. – 80 с. 3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19 листопада 1992 року N 1489-III від 22.02.2000 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://waste.ua/law/zakon191192-2801XII.html>.

4. Дані Державної служби статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrstat.gov.ua>. 5. Проблемы медицинской отрасли Украины [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://tristar.com.ua/1/art/problemy_meditsinskoi_otrasli_ukrainy_17789.html.